

UDK:159.922.27

**QIZLARNI OILAVIY HAYOTGA TAYYORLASHDA SAMARALI
MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRSHNING ÔZIGA XOS
JIHATLARI**

Karimova Muxayyo Nazar qizi,

Termiz davlat pedagogika instituti

Psixologiya kafedrasida o'qituvchisi

E-mail: karimovamuxayyo91@gmail.com

Tel: (88)075 33 34

Annotatsiya.

Mazkur maqolada turmush qurish yoshidagi qizlarga xos psixologik xususiyatlar, oilalarda qizlar tarbiyasida nimalarga e'tibor berish kerakligi va qizlarimizda qanday xarakter xususiyatlarini shakllantirsak ular kelajakda muvaffaqiyatli oila qurishi mumkinligi, oilaviy hayot muvaffaqiyatli bo'lishida muloqotning ahamiyati, samarali muloqot usullari, ularni shakllantirish mexanizmlari haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: o'zbek oilalari, talaba qizlar, dunyoqarash, oila, jamiyat, etnik xususiyatlar, oilaviy qadriyatlar, pozitsiya, mustaqil hayot, muloqot, madaniyat.

**ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ НАВЫКОВ
ЭФФЕКТИВНОГО ОБЩЕНИЯ У ДЕВОЧЕК НА ПОРОГЕ СЕМЕЙНОЙ
ЖИЗНИ.**

Каримова Мухайё Назаровна,

Термезский государственный педагогический институт

Преподаватель кафедры психологии

Электронная почта: karimovamukhayyo91@gmail.com

Телефон: (88)075 33 34

Абстрактный.

В этой статье рассмотрены психологические особенности девушек на выданье, на что следует обратить внимание при воспитании девочек в семье и какие черты характера можно сформировать у наших дочерей, чтобы они в будущем смогли построить успешную семью, значение общения в успешности семейной жизни, эффективные методы общения и механизмы их формирования.

Ключевые слова: узбекские семьи, студентки, мировоззрение, семья, общество, этнические особенности, семейные ценности, позиция, самостоятельная жизнь, общение, культура.

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF FORMING EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS IN GIRLS ON THE THRESHOLD OF FAMILY LIFE.

Karimova Mukhayo Nazar kizi,

Termiz State Pedagogical Institute

Teacher of the Department of Psychology

E-mail: karimovamukhayo91@gmail.com

Phone: (88)075 33 34

Abstract.

In this article, the psychological characteristics of girls of marriageable age, what should be paid attention to in the upbringing of girls in families, and what character traits can be formed in our daughters so that they can build a successful family in the future, the importance of communication in the success of family life, effective communication methods, and the mechanisms of their formation. held.

Key words: Uzbek families, female students, outlook, family, society, ethnic characteristics, family values, position, independent life, communication, culture.

Kirish (Introduction). Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev 2018-yil 2-fevraldagi “Xotin-qizlarni qo’llab-quvvatlash va oila institutini mustahkamlash sohasidagi faoliyatni tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi Farmonida Respublika “Oila” ilmiy-amaliy tadqiqot markazining asosiy vazifasi sifatida zamonaviy oilani rivojlantirish, oilaning ichki munosabatlari, shaxslararo munosabatlarni, boy madaniy tarixiy me’ros va an’anaviy oilaviy qadriyatlar muammolari bo’yicha fundamental, amaliy va innovatsion tadqiqotlarni o’tkazish, yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash va oilaviy ajralishlarning oldini olish bo’yicha takliflarni ishlab chiqish va amalga oshirish” deb belgilab berishlari mazkur masalaning o’ta muhimligi va dolzarbligidan dalolat beradi[1].

Bu masala har bir davrda ham muhim hisoblangan, misol uchun Zardushtiylik dinida ham, Islom dinida ham nikohda ikki tomon teng va munosib bo’lishi aytib o’tilgan. Nikoh tartiblari va hayotiy tajribalariga ko’ra, kelin va kuyov nasl nasabda, ijtimoiy mavqeda, bilim-saviyada, did-farosatda, ilm-e’tiqodda, mulkdorlikda bir-birlariga yaqin bo’lishi ma’qul topilgan. Shu bois, sharq xalqlarida yoshlarni oilaviy turmushga tayyorlash, ularning tengini topib uylantirishga jiddiy e’tibor berilgan. Ayniqsa, qizlarni oilaviy turmushga tayyorlashda, ularda birinchi navbatda insoniy fazilatlar shakllangan bo’lishi, oilaning muqaddas ekanligi, uni avaylab-asrash aynan uy bekalariga bog’liqligi haqida

2-TOM, 11-SON

ajdodlarimizdan bizgacha yetib kelgan nasihatnoma, pandnoma va hikmatnomalarda tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lgan qimmatli nasihatlar hikoya qilinadi. Jumladan, turk olimi Yusuf Tovasliy to'plagan "Hikmatlar xazinasi"dagi kelin bo'luvchi qizga beriladigan ona nasihati kishining e'tiborini o'ziga tortadi[2].

Yarim yil davomida 1 nafar farzand bilan nikohdan ajralishlar soni 13 186 tani, 2 va undan ortiq farzand bilan ajralishlar 5 505 tani tashkil etgan. Nikohdan ajralganlarning o'rtacha yoshi erkaklar uchun 37,7 yoshga, ayollar uchun 33,2 yoshga to'g'ri kelgan. Mana shu statistikadan ko'rinib turibdiki qizlarni oilaviy hayotga tayyorlash hozirgi kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Muloqotning muvaffaqiyatli bo'lishida shaxsning shakllangan sifatleri, fazilatlarining ahamiyati juda katta. Jumladan, shaxsda ijobiy fazilatlar yaxshi shakllangan bo'lsa (xushmuomalalilik, kamtarlik, insonparvarlik, to'g'ri so'zlilik, vijdonlilik kabilar) muloqot jarayoni ham yaxshi o'tadi. Chunki shaxslar bir-birini to'g'ri tushinishlari uchun, muloqot muvaffaqiyatli bo'lishi uchun ular samimiy bo'lishlari lozim. Samimiylik insonning eng ajoyib fazilatlaridan biri bo'lib, voqea-hodisalarga oqilona munosabatda bo'lish, turli ta'sirlarga berilmaslikdir. Samimiylikning muhim belgisi-bu yuzdagi xushmuomalalik ifodasi va tabassum. Samimiylik bizning kayfiyatimizga ham bog'liq, chunki kayfiyatimiz yaxshi bo'lsa, samimiylik ko'chayadi. Samimiylik ko'rsatish uchun kishining ko'ngli toza, oqko'ngil bo'lish lozim.

Shaxs shakllanishida muloqotning ahamiyati haqida bir necha psixolog olimlar o'z fikrlarini bayon qilganlar. Jumladan, rus psixologi B.G. Anan'ev "Odam bilishning predmeti sifatida" asarida bu masalani chuqur tahlil qilgan. U bilimning turli elementlarini egallash muvaffaqiyatli o'zlashtirishning garovi ekanligini ta'kidlaydi. Bilimlarni egallash muloqot orqali amalga oshirilishini ham uqtirib o'tadi. Agar kishilar o'zaro bir-birlariga axborot uzatmasalar, tajribalarini muloqot orqali almashmasalar ular rivojlanmay qolishlari to'g'risida B.G. Anan'ev asosli fikrlarni keltiradi.

Shunday ekan turmushga chiqayotgan har bir qiz psixologik savodxonlikka ega bo'lishi, muloqot ko'nikmalarini egallaganligi, oilaviy muammolarni ijobiy hal qila olishi, har qanday sharoitda turmush ortog'i va bolalariga sog'lom psixologik muhitni yarata olishi hamda oilaviy munosabatlarda namunalilik ko'rsatib farzand tarbiyasidagi beminnat xizmatlari bilan o'z hissalarini qo'shmoqliklari lozimdir.

2-TOM, 11-SON

Qiz bola turmush qurgandan soʻng uning ijtimoiy muhitdagi mavqeyi tubdan oʻzgarishi asosida unga nisbatan boshqalarni va oʻz-oʻziga boʻlgan munosabati oʻzgarishi kuzatiladi. Mazkur oʻzgarishga nisbatan oʻzida ishonchni shakllantira olgan qiz bola yangi oilasida qisqa muddatda oʻz oʻrniga ega boʻla olishida muloqot madaniyatining ahamiyati kattadir. Oila qurishga oʻzida ishonchni shakllantirishiga eng asosiy turtki rolini oʻynovchi omillardan biri bu - oʻz-oʻziga yoʻriqnoma berishi yaʼni, oilaga tayyorlik holatining har tomonlama oʻstirish hisoblaniladi. Yangi kelinlik mavqega moslashish albatta, tajriba va bilimlarga asoslanadi. Shularga koʻra, har qanday turmush qurish yoshiga yetgan qiz oʻzining yutuqlari va kamchiliklarini tafakkurida aqlan tahlil qilib oʻzi kelin boʻlgach amalga oshiradigan xatti-harakatlarini tassavur eta olishi kerak.

Xulosa va takliflar. Turmush qurish ostonasidagi qizlarga taʼsir etuvchi har bir jabhani atroflicha oʻrganib, oʻsha omil uning kelajakdagi turmush hayotida qanday natija koʻrsatishi mumkinligini ilmiy prognoz qilish va ularning qadriyatlar tizimidan kelib chiqib ularga ijobiy taʼsir etuvchi omillarni yanada koʻpaytirish, ularni kelajak maqsadlarini toʻgʻri belgilashida koʻmaklashish zarur. Qizlarga samarali muloqot usullarini oʻrgatish va oʻz hayotida oʻrinli qoʻllash koʻnikmalarini shakllantirish, oilaviy qadriyatlarni toʻgʻri singdira olish kelajakda muvaffaqiyatli oila barpo qilishi uchun zamin yaratadi.

ADABIYOTLAR

1. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qatʼiy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - xar bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi boʻlishi kerak. Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga moʻljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yoʻnalishlariga bagʻishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi maʼruza, 2017 yil 14 yanvar. - Toshkent: Oʻzbekiston, 2017. - 104 b.

2. *Shoumarov G.B. Oila psixologiyasi: Darслиk-T.: Sharq, 2014.272-bet.*

3. *Fayziyeva M, Jabborov A. Oilaviy munosabatlar psixologiyasi.-T.: Sharq, 2007.42-bet.*

4. Eshmuradov O. E. Oila mustahkamligini taʼminlashning ijtimoiy-psixologik omillari. Psixol.f.n. ilmiy daraj. olish uchun yozilgan diss. avtoref.-T., 2022

5. *Fayziyeva M.X. Oila barqarorligiga shaxslararo munosabatlar taʼsirining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari. Psixol.f.n. ilmiy daraj. olish uchun yozilgan diss. avtoref.-T., 2005.*

6. Ismatova D. T. Oilaviy munosabatlarda emotsional zoʻriqlashlarni korreksiyalashning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari. Psixol.f.n. ilmiy daraj. olish uchun yozilgan diss. avtoref.-Bux., 2002.

7. *Jabborov I.A. Oilada er-xotin munosabatlarini muvofiqlashtirishning ijtimoiy-psixologik mexanizmlar. Psixol. f. n. ilmiy darja. olish uchun yozilgan dis. avtoref. – T., 2022*

